

מסורת הש"ס

(א) מנחות ט: נח: ונדר (לז, ג) טבול יום ציב ימיג מיר לו, א) (ע"ד, ד) (פ"י) שגומע ואוכל מנו שרפה היה (ע"ז: כט: ע"י מוס' מיר לו: ד"ה הנ"ל) (ס) ונדרות לה: וס"ן, א) לעיל ט: ימות פנ' מיר לו: ומוספתא דתרומות פ"ו ה"ט"ז והא דלא מקס' ממשנה דתרומות פ"ו מ"ה ע"י ד"ש שס"ז, א) (לעיל מג, א) (דף נ"ה: ט) וע"ע תוספות גיטות כ"א: ד"ה כ"ז שמעון, א) (וע"ש במוס' ד"ה הנ"ל)

מוסף רש"י

יש הקטרה לפחות מכובדת. והכי נמי אמרין בהקדמן (מנחות ט:) הקטר קומה פעמים שברה, הלכך אפילו פחות מכובד חייב (שם) (ה) המקפה של תרומה. העשרה מין של תרומה. מקפה רענן (ו) ויור (ז), והשמן והשקין. שוממן ורשום משום תבלין (שם) ונגע טבול יום במקפת. איכא דלמרי בשם שומן של תרומה אכל לא במקפה חולין, טבול יום שחיבו רבנן שני ואין שני עושה עשירי אלא בתרומה, ואית דלמרי מאי מתקנתו אפילו במקפה של חולין, דכיון דעריב בחד מנא דמי ליה נמאן דנגע בתרומה עממה (שם), מקום מגעו אמאי פסולה. הא חין טומאה חולין נפחות מביטלה (שם), דאיכא ביה בכדי אביכלת פרס. חשיב לה כאלו הויה תרומה ויון ענגנן צו פסל מקום מגעו (שם טז) דאורייתא היא. דמיחייב בעל מלקות (שם), בכרותה הבבלי. לזית ביה קוממחא דנהמי כפרה ולאו עוברין (לעיל מג) דקאמר ועל עירובו חזי כליט, הא לא אפשר דלא הוי כבדי אפילו פרס שיעור כית (וידר טז), דקשריף וקאכיל ליה. שגומע ואוכל עד שגומע ממנו כבדי אכילת פרס (שם), בטלה דעתיה אצל כל אדם. שאין דין אכילה נקי, שאין אדם גינל לאכולו בעצמו, לפי שהוא חרף ביתה, ולא ייחמו תורה אלא דרך אכילה (שם), ואי משטר קאמר מעטל פמו (ב"ב פ"ב) שזולת כה פמו גסם לפמן ואוכל, אכל בשום דעת של תרומה להיך לוקה כבית דלמאי כבדי אכילת פרס דלאורייתא (וידר טז), מדוכות. שנידוכין לתוכן תבלין (שם), אמאי אמרין שאני אומר תרומה לתוך כר', אמאי מקילין ביה כולי האי דלמדת שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה ולא לתוך חולין, והאיכא למיחש שמה נפלה בשל חולין ואיכא כוית כבדי אכילת פרס (שם), הדבה לתרומת תבלין דרבנן, ולא דייקין ביה כבית כבדי אכילת פרס, דמדדנן קו ולא מתמרנן ביה כולי האי (שם), ולפניהם ב' סאין. סאין של פירות (ע"ד טז), ונפלו אלו. הסאין, לתוך אלו. הקופות וידוע לנו שהאחד נפל מו ואחד מו ואין וידוע זה מה ואין זה מו (שם), מותרין. פירות של קופות חולין מותרין לור ככתמלה אפילו אין קופה ב' להטלות הסאה בחדת ומאה (שם),

אפילו חמץ נמי. דהא אמרינן^א על עירובו בלאו והיינו נמי היתר מנטרף לאיסור: ומשני **אין הכי נמי.** דחמץ בפסח היתר מנטרף לאיסור והאי דנקיט שאור לאפוקי מדאבדי דלמך במנחות צ"ל כל המנחות בלאותי יס הקטרה בפחות מכזית וחייב בהקטרת שאור כל דהו ולא צעי יצרוף ומתוך לכרייתא דלעיל הכי אין לי אלא כוית חזי וזית מנין ת"ל כל וילין מינה דיש הקטרה לפחות מכזית קא משמע לן דאין הקטרה ואי איכא יצרוף אין ואי לא לא: **למה שמעמא.** דר' יוחנן: **המקפה.** תבשיל קפוי ועב של תרומה כגון דייסא והשום והשמן הנחמין צו לתבלין היו של חולין: **פסל אם.** כל הקדירה דמקפה עיקר וטבול יום פוסל את התרומה:

מקום מגעו אמאי פסל הא בטלו לכו פלנין ברובא. דקא ס"ד דימוע מדרבנן הוא דלאסור: **ואמר רבה בר רב חנה.** דימוע מדאורייתא הוא וזר לוקה עליו כזית משום דיש סס תרומה עלה הלכך לגבי טומאה נמי סס תרומה עלה ומייה לא חמירא כתרומה עממה ליפסול את כולן ומ"ט זר לוקה עליו כזית משום ורות הא לא אכל מדרבנן הוא דלאסור: **ואמר רבה בר רב חנה** ^אמה מעם הואיל וזר לוקה עליה בבזית היכי דמי לאו משום דהיתר מצטרף לאיסור לא מאי כוית דאיכא כוית בכדי אכילת פרס וכזית בכדי אכילת פרס דאורייתא היא יא"ל אין אי הכי אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכותה הבבלי אלא מאי משום דהיתר מצטרף לאיסור סוף סוף אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכותה הבבלי אלא הנח לכותה הבבלי דלית ביה כוית בכדי אכילת פרס אי בעיניה^א דקשריף וקאכיל ליה^א בטלה דעתיה אצל כל אדם ואי משטר קשטר ואכיל לית ביה כוית בכדי אכילת פרס איתייביה שתי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שתי מדוכות אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה וחולין לתוך חולין נפלו ואי אמרת כוית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שאני אומר תרומה לתוך כו' א"ל הנח לתרומת תבלין דרבנן איתייביה^א שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם ב' סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו תרומה לתוך תרומה נפלה ואי אמרת כוית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שאני אומר אומר ליה ^אהנח לתרומה בזמן הזה דרבנן והאי משרת להכי הוא דאתא י'האי מיבעי ליה לכדתניא משרת ליתן

מנטרף לאיסור כזית ויחייב: **אלא גרס:** **הנה לנוסח הבבלי.** דלא אכיל כוית מן החמץ כשיעור אכילת פרס דהא כותא אינו עשוי לאכול אלא לטבול ואי מתרמי וחייל ליה ממש דהשמת איכא כוית ממחר להנטרף כשיעור אכילת פרס ממנו: **בעמל דעמו.** ולאו אכילה היא לחיובי עלה: **ואי משטר קא שטר.** מטבול בתוכו כדרכו ליכא כוית מן החמץ כבדי שהיית אכילת פרס שכשאל כדי אכילת פרס ממנה שטיבל בתוכו לא אכל מן הכותה אלא מעט או שני וזיתים או ארבעה ובההוא פורתא ליכא מן החמץ כוית. ושכר המדי נמי אף על גב דשמי ליה בעיניה מיהו אין לך שותה צ' וג' כוסות שלא יפסיק וישהה ביניהם הלכך כבדי שהיית אכילת פרס לא שמי כוית מן החמץ לצד מן המים ושאר התערובות שסתם שכר עיקרו מן התמרים או מתאנים אלא שבמדי מערב עממה מי שעורין קמל: **פרס.** הוא חזי ככר ששיערו צו עירובי תחומים שהוא מוון שמי סעודות וחזיו לבית המנוגע לטמא בגדים אם ישהה צו כדי אכילתו שנתנה תורה שיעור שהייתו כדי סעודה דכמי (ויקרא יד) והאולב צבית יכנס את בגדיו והלכה למשה מסיני דחזי ככר של שמונה צביות הוא סעודה: **שמי מדוכות.** שהתבלין נידוכין בתוכן פלפלין וזנגביל: **אלו נסוך אלו.** ממוכות לתוך הקדירות: **מוסרין.** קדירות חולין לזר: **למה אמרין שאני אומר.** ומלין לקולא בעון מיתה ודילמא תרומה לתוך

חולין נפל וכי אכיל לה איכא כוית תרומה באכילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מיחייב משום כוית כבדי אכילת פרס אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלין לקולא: **במסכת מיר (טז:)** גרסינן **מאי הוסיף מנטרף לאיסור הכי אמר שאני אומר אלא הנה לתרומה פלנין ומדרבנן.** דראשית דגנך מירושך ויזהרך כמיז

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מד.

לענין חמץ בפסח נמי. לר' יוחנן לא מצי פריך דלמיה לא דריש רבי כל ואס תאמר והא צפרק בתרא דיומא^א (דף עד.) דריש רבי יוחנן מכל חלב דחזי שיעור אסור מן התורה ואור"י דלא דריש אלא לאיסורא אצל להחמיצ מלקות כמו כשיעור לא וכן גבי חמץ^א (ט:)

ה"ג רש"י **מקום מגעו אמאי פסל הא במ"ל ברובא.** ופירש דס"ד השתא דדימוע דרבנן^א וקשה לריב"א דמשמע שהשום והשמן צעין מדקתני נגע במקלתן ולא קתני במקלתה^א ועוד דתני סיפא אימתי בזמן שזן גוש צקעהר אצל אם היה מפוזר טעור ואי פסיל מקום מגעו משום מדומע אדרבה כי הוי מפוזר יש לו להיות מדומע יותר ועוד אמאי פסיל מקום מגעו ותו לא כיון דחשיב כמו כולה תרומה על ידו דימוע יפסל הכל וא לא יפסל אפילו מקום מגעו דבהדיא אימא הא פלוגמא דמסכת טבול יום צעיסה מדומעת ומי שפוסלה לשנינו מקום מגעו. מוס' הלא"ה. ופחות מביצה אכולין אינו מקבל טומאה כדפירש ר"ת (לעיל לג:), מוס' ר"פ. ו. ובענין ר"ש לא ישרה זאת והירסא שבכמה מקום מגעו אמאי פסל ולא הוי כבילה^א והואיל דלא מקבל טומאה אלא מדרבנן אית לן למימר דנטלי אגב מקפה דכפריש צפרק כל שעה (לעיל דף לג:)^א:

למן משום דהיתר מצטרף לאיסור. ומטעם הואיל אם היה מלקט מן השום או מן השמן כוית ואלה עליו לית לן למימר שלא תבטל וכן מקפה כיון שאין דרך אכילה נכך: **דאיכא כוית בכדי אכילת פרס.** מקשין דנשחוטט (חולין דף לה:)^א אמרינן הנח לגיז הדמע דלית ביה כוית כבדי אכילת פרס משמע דצתתמא לא הוי כוית כבדי אכילת פרס יש לומר דהנכץ לא פסל ליה דשקטין דלזית ביה כוית כבדי אכילת פרס ולפירוש ר"ת דמוקי שהשום והשמן צעין אחי שפיר דאי הוי מעורב לא הוי כוית כבדי אכילת פרס^א:

אלא מאי היתר וכו'. נראה דלא גרס ליה דאי גרסי ליה א"כ מאי ס"ד דלאצי לאקשויי כיון דלדידיה נמי קשה אלא לאצי א"ש דפליגי עליה רבנן דלר"ע דווקא אית ליה היתר מנטרף לאיסור בכל התורה דגמר מנזיר אצל לרבנן דמוקמי משרת לנטעם כעיקר לית להו היתר

מנטרף לאיסור כזית ויחייב צ"ג מיינס (דף לו.) גרסינן גבי שמי קופות דצמאן דלדידי דלמינא היתר מנטרף לאיסור דנפיש חולין פ"י לאצי הא דהיתר מנטרף לאיסור היינו בשמי מן האיסור יותר מן ההיתר או ששניהם בשוה אצל כשהיתר רבה על האיסור אין מנטרף ולרב דימי אין היתר מנטרף לאיסור כזית מקום דמסיק לקמן דהוי חטאת וזויר שני כתובים הנאים כאחד ואין מולמדין וה"פ א"ה אמאי פליגי רבנן כו' בשלמא לדידי פליגי רבנן משום דר' אליעזר דריש כל ואמא כל לרבות אפילו כשהאיסור מועט ורבנן לא דריש כל דכשהאיסור מועט אין מנטרף כמו בעלמא אלא לידך אמאי פליגי וכן גבי קופה ומדוכות אחי שפיר לאצי:

הנח לתרומת תבלין דרבנן. קשה להרשב"א כיון דתרומת תבלין דרבנן גבי שום אמאי פסל מקום מגעו ויש לחלק: **איתייביה שתי קופות.** ואס תאמר מאי פריך אמאי אמרינן שאני אומר והא פשיטא דכלל מקום מדאורייתא

מין צמיתו בטל ברוב והכא מיירי שרבו חולין על התרומה כיון דסבר השתא דמיירי בתרומה דאורייתא דבדאורייתא צעי רבייה אפילו לר' יוחנן דהערל (דמנחות דף פב.) ואור"י דצעי למימר בכל ענין אפילו מין צשאינו מינו כגון קמח חיטין בקמח שעורין שאיננו ניכר: והוא

ליתן חולין נפל וכי אכיל לה איכא כוית תרומה באכילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מיחייב משום כוית כבדי אכילת פרס אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלין לקולא: **במסכת מיר (טז:)** גרסינן **מאי הוסיף מנטרף לאיסור הכי אמר שאני אומר אלא הנה לתרומה פלנין ומדרבנן.** דראשית דגנך מירושך ויזהרך כמיז

עין משפט ונר מצוה

א א מיי פ"ה מה' אסורי מנחת הלכה ב:
ב ב מיי פ"ח מה' טומאת אולתן ה"ז:
ג ג שס ה"ג:
ד ד מיי פ"ד מה' מאלתי אסורי ה"ז ח:
ה ה מיי פ"א מה' תרומות ה"ז כו סמג עשין קלג טושי"ע י"ד סימן שלח סמ"ק ב:
יב י מיי פ"ה מה' טעור הלכה ד:

מוסף תוספות

א. מרבי חצי שיעור לאיסורא. מוס' הלא"ה. ב. כלומר דמאורייתא חד בתרי בטיל הוא דתרומה בחד ומאה דרבנן הוא. מוס' טיר לו. ג. והאין יבטל דבר שהוא בעין. מוס' שאלע. ד. וליכא מאן דספיקו בין מקום לשנינו מקום מגעו. מוס' הלא"ה. ו. ופחות מביצה אכולין אינו מקבל טומאה כדפירש ר"ת (לעיל לג:), מוס' ר"פ. ו. ובענין ר"ש לא ישרה זאת והירסא שבכמה מקום מגעו אמאי פסל ולא הוי כבילה^א והואיל דלא מקבל טומאה אפי' בכל שהוא. מוס' מוס' טז. ו. והיינו שהיא דפרק השחוטט. מ"רין.

רבינו הגנאל

ושנין אדין הני כלתו היתר מצטרף לאיסור גינהו, מיהו לא חזיבי וצירי השאור לבדו אלא לאפוקי מדאבי דאמר יש הקטרה בפחות מכזית, אהא דצירי לאשטענין דאין הקטרה בפחות מכזית וכעי צירוף להשלימו. אקשינן לר' אבהו, ולר' יוחנן ליתא מירי אחתריה דהיתר מצטרף לאיסור, והתניא מקפה של חולין והשום והשמן של תרומה ונגע טבול יום במקפת לא פסל אלא מקום מגעו, והוינו בה אפילו מקום מגעו במקפה אמאי פסול. ואמרי משמיה דר' יוחנן הואיל וזר לוקה על המקפה בכזית, מאי לאו משום דמקפה שהיא היתר מצטרפת לשום ולשמן שהן איסור ונעשית המקפה כלא איסור, לפיכך זו האוכל ממנה לוקה, אלאמא לרבי יוחנן איכא דברים אחרים דהיתר מצטרף לאיסור מדאורייתא. ושנינו לעולם לית ליה, והכא כגון דאיכא במקפה שאכל חזר, יש בה באותה אכילה כוית מן השום והשמן של תרומה, ומצטרף השום והשמן ונעשו כוית, ולפיכך לוקה. שאינו לוקה אלא על התרומה ולא על המקפה. ושיעור אכילה שפצטרפת מעט מעט עד שפצטרפין לכזית בכדי אכילת פרס, דהניא אכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה שיעור כזי אכילת פרס מצטרפין, וכמה היא כזי אכילת פרס, מצאנו ששיער רבי שיעור חצי פרס, כמה שיעורו שני ביצים ואחד מעשרים בביצה, נמצא הפרס ארבעה ביצים ואחד מעשרה בביצה, ומפורש בעירובין פרק כיצד משתתפין בתחומין. ואקשינן אי הכי בכותה הבבלי נמי נימא איכא כוית אוכל מקומותיא דאומא בכדי אכילת פרס, ואמאי פליגי רבנן ואמרי בלא כלום. ואמרין שאני כותה הבבלי דלא משכחת ביה כוית בכדי אכילת פרס, אי דקשריף ואכיל כותה, כגון אכילת הביצה בטלה דעתה, כלומר אין זה דרך ארץ, ואי דקא

וטובינן מיהא שמי קדירות אתה של חולין ואחת של תרומה ולפניה שתי מדוכות באחת תבלין של תרומה כו'. ושנינו הנח לתרומת תבלין דאניה מן התורה, לפי שאינם מיני הבאות. ומובינן טוב שתי קופות של חולין ושל תרומה, ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין, שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו, ואי כוית בכדי אכילת פרס מדאורייתא מצטרף, כל ספק דאורייתא לחומרא, אמאי תאני שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו נמצא מקיל. ומשנינן כי תניא הויא בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן. ואקשינן מדרך אחרת ומשרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא, הוהא מיבעי ליה לכדתניא משרת